

เครือข่ายการสื่อสารกลุ่มและบทบาทในการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์
ของกลุ่มอนุรักษ์เพลงและลีลาสุนทราภรณ์

นางสาว ตติยา เลานทีรานนท์



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1063-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GROUP COMMUNICATION NETWORK AND CONSERVATION SUNTARAPORN SONG
OF THE GROUP OF CONSERVATION SUNTARAPORN SONG AND DANCE

MISS TATIYA LAUHATIRANONDA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1063-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

เครือข่ายการสื่อสารกลุ่มและบทบาทในการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์
ของกลุ่มอนุรักษ์เพลงและลีลาสุนทราภรณ์

โดย

นางสาว ตติยา เลาหศิริานนท์

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

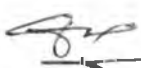
อาจารย์ที่ปรึกษา

ร.ศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒนะไผะจิต

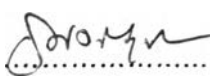
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)

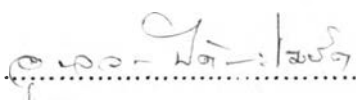
-

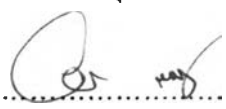
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต


..... คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จumphol Rodkhamdi)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รตนวดี บุญลือ)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะไผะจิต)


..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร ฟานิช)

ตติยา เลานศิริานนท์ : เครือข่ายการสื่อสารกลุ่มและบทบาทในการอนุรักษ์เพลง
สุนทราภรณ์ของกลุ่มอนุรักษ์เพลงและลีลาศสุนทราภรณ์. (GROUP OF
COMMUNICATION NETWORK AND CONSERVATION SUNTARAPORN SONG
OF THE GROUP OF CONSERVATION SONG AND DANCE)

อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ อุดมวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต 110 หน้า.

ISBN 974-13-1063-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มอนุรักษ์
เพลงและลีลาศสุนทราภรณ์และบทบาทในการอนุรักษ์ของกลุ่มและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยการ
ศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่าการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์รวมในการพบปะ
และทำกิจกรรมเกี่ยวกับสุนทราภรณ์เพื่อการสืบสานอนุรักษ์งานเพลงเหล่านี้เอาไว้ ลักษณะเครือ
ข่ายการสื่อสารของกลุ่มแบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ 1. กลุ่มผู้นำ มีลักษณะการสื่อสารแบบวงล้อม
ผลสานกับแบบทุกช่องทาง 2. การสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้นำกับสมาชิกเป็นแบบวงล้อม 3. ลักษณะการ
สื่อสารระหว่างสมาชิกมีรูปแบบการสื่อสารแบบวงกลม 4. การสื่อสารระหว่างกลุ่มอนุรักษ์กับบุคคล
ทั่วไป มี 2 รูปแบบ คือแบบวงล้อมและแบบกระจาย

ส่วนในเรื่องบทบาทการอนุรักษ์ก็แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือ 1. กลุ่มอนุรักษ์และผู้นำมีบทบาท
ในการรวมกลุ่มบุคคลที่ชื่นชอบและมาร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์ 2. กลุ่ม
สมาชิก มีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้นและเผยแพร่สู่คนใกล้ชิด 3. กลุ่มผู้ไม่
เป็นสมาชิก มี 2 กลุ่มย่อยคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับสุนทราภรณ์มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการแสดง
ดนตรีของวง การจัดกิจกรรมประกวดให้ผู้สนใจมีส่วนร่วม การจัดทำผลงานของวงสุนทราภรณ์
และเผยแพร่ผลงานของวง ส่วนผู้ที่ชื่นชอบทั่วไปมีบทบาทในการให้การสนับสนุนผลงานและ
กิจกรรมเมื่อมีโอกาส

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....ตติยา เลานศิริานนท์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....อ. อุดมวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4285075428 : MAJOR : Development Communication

KEY WORD: Communication Network / Conservation / Suntaraporn Song / Members

TATIYA LAUHATIRANONDA. THESIS TITLE : GROUP OF COMMUNICATION NETWORK AND CONSERVATION SUNTARAPORN SONG OF THE GROUP OF CONSERVATION SONG AND DANCE.

.THESIS ADVISOR : Assoc. Ubolwan Pitipattanacozi, 110 pp.

ISBN 974-13-1063-3

Objective of this research is to study the Communication Network of the Suntaraporn's Songs and Dance Conservation Group characteristic and the role of this group and the persons involved. This qualitative research was studied via two approaches : In-depth interview and Non-participant observation.

Conclusion from this research : Group objection is to be the member meeting center for Suntaraporn's song conservation activities. The group communication network characteristic can be classified into 4 levels as follow : 1. The Leader Group has combined activities of "Wheel Network" and "All-channel Network" 2. The communication between Leader Group and members is "Wheel Network" 3. The communication among members is "Circle Network" 4. The communication between the Conserved Group and the others has 2 form : "Wheel Network and Radial Network"

Roles of the Conservation Groups can be classifies into 3 main categories :

1. Conserved Group and the Leader are the center for people who admire Suntaraporn and perform all the conservation activities.
2. The membership Group supports the above activities and distribute to their close persons.
3. Non-membership group can be classified into 2 subgroups : 1.) Involving in the Suntaraporn Band Show, rerecord and distribute Suntaraporn's work. 2.) Others who admire Suntaraporn support Suntaraporn's song and work by chances.

Department of Public Relations

Student's signature.....*Tatiya Lauhatiranonda*

Field of study Development Communication

Advisor's signature.....*Assoc. Ubolwan Pitipattanacozi*

Academic year : 2001

Coadvisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ



การทำวิจัยในครั้งนี้ต้องกราบขอบพระคุณ ร.ศ. อุบลวรรณ ปิติพัฒน์โมเชิต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำตลอดการศึกษาวิจัย ทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และสั่งสอนให้ศิษย์ทั้งในด้านวิชาการและในด้านสังคมจนทำให้สามารถได้มีความรู้ความสามารถจนมีโอกาสในวันนี้

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ คุณอัจฉรา กรรณสูตร, คุณเมธี ยิ่งยวด, คุณสาวดี เจริญวงศ์ ผู้จัดรายการชีวิตกับเพลงและผู้จัดตั้งกลุ่มที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลในการวิจัยที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัยในการร่วมทำงานเกี่ยวกับบทเพลงสุนทราภรณ์ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการทำวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คุณอดิพร เสนะวงศ์ และคุณพูนสุข สุริยะพงศ์รังษี ผู้เป็นทายาทสุนทราภรณ์ ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวงดนตรีสุนทราภรณ์ เอกสารและเทปบันทึกเสียงที่เป็นประโยชน์ และท่านยังได้ให้ความสนใจในงานวิจัยนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่การสืบสานงานเพลงสุนทราภรณ์นี้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์อีกหลายท่าน เช่น คุณอัมพร ศัลยะศิลป์, คุณโชติมา ทัยคุปต์, คุณรัชฎา เอี่ยมมีศรี และทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ ซึ่งผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยจนสำเร็จได้อย่างราบรื่น

ที่สำคัญผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเพื่อนๆ รุ่นพี่ที่ให้กำลังใจในยามท้อแท้ โดยเฉพาะพี่ปีที่คอยแนะนำตลอดมา แพร เปิ้ล กุ้ง บี เพื่อนแท้ที่มีไม่มากนักในชีวิต พี่เล็กกำลังใจคนสำคัญ และเพื่อนๆ ที่เรียนด้วยกันมาทุกคนที่ทำให้พวกเราที่มีความรู้สึกดีดีร่วมกันมาในวันนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบแทบเท้าคุณพ่อคุณแม่ผู้ที่ให้โอกาสลูกได้เกิดมาเป็นลูกท่านและทำให้ลูกได้ก้าวมาถึง ณ จุดนี้

ตติยา เลหาดีรานนท์

ผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	10
ขอบเขตการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการสื่อสาร.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและการอนุรักษ์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
แหล่งข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	41
4 ผลการวิจัย	
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่ม.....	42
เครือข่ายการสื่อสารกลุ่ม.....	51
การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร.....	52
บทบาทการสื่อสารในกลุ่ม.....	61
บทบาทในการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์.....	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่ม.....	88
เครือข่ายการสื่อสารกลุ่ม.....	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทบาทการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์.....	92
อภิปรายผล.....	102
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	105
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	106
รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก ก.....	109
ภาคผนวก ข.....	110
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
4.1 พัฒนาการกลุ่ม.....	46
4.2 สาเหตุจูงใจในการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	49
4.3 การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารกลุ่ม.....	51
4.4 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มผู้นำ.....	55
4.5 การสื่อสารของกลุ่มผู้นำและสมาชิก.....	57
4.6 การสื่อสารกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม.....	58
4.7 การสื่อสารของกลุ่มสมาชิกกับบุคคลอื่น.....	59
4.8 เครือข่ายการสื่อสารกลุ่มอนุรักษ์เพลงและลีลาศ.....	60
4.9 ตารางบทบาทการอนุรักษ์เพลงสุนทราภรณ์.....	84